

УДК 343.85:343:989(477)

КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ВІКТИМОЛОГІЧНОГО ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНАМ В УКРАЇНІ

Постановка проблеми. Нині профілактична діяльність окремих суб'єктів може і має бути спрямована не тільки на потенційних правопорушників, але й на реальні й потенційні жертви, що дає змогу говорити про віктимологічний аспект профілактики злочинів як органічної частини їх попередження. Саме тому ми вважаємо, що кримінологічний аналіз віктимологічного запобігання злочинам в Україні є доволі важливою науковою дискусією, основним заданням якої є вироблення алгоритму дій людини, спрямованих на зниження небезпеки стати жертвою злочину, тобто на забезпечення своєї безпеки, нерідко шляхом самозахисту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зауважимо, що віктимологічне запобігання злочинам є предметом дослідження таких науковців, як: О.М. Джужа, А.О. Джужа, І.М. Даньшин, Л.М. Давиденко, А.П. Закалюк, А.Ф. Зелінський, В.Я. Рибальська, І.І. Карпеця, В.Є. Квашиш, В.П. Коновалов, О.Г. Колб, І.О. Колб, Н.Ф. Кузнецова, О.М. Литвинов, Г.М. Мінковського, Є.М. Моїсєєв, В.О. Туляков, В.С. Устінов тощо.

Формулювання мети та завдань дослідження. **Мета статті** – дослідити питання кримінологічного аналізу віктимологічного запобігання злочинам та на цій основі запропонувати профілактичні заходи, спрямовані на запобігання насильницьким злочинам. Досягнення мети забезпечується виконанням таких завдань: охарактеризувати види, або форми (типи) віктимної поведінки осіб; визначити соціальні наслідки злочинності; запропонувати профілактичні заходи.

Виклад основного матеріалу. У кримінології не можна не враховувати, що є відносини «злочинець-жертва» і вони так чи інакше пов'язані з виникненням злочину. Досліджуючи злочин, важливо здійснювати і його віктимологічний аналіз. Він цілком укладається в межі кримінології і є одним з основних її розділів [1, с. 19]. Л. В. Франк стверджував, що не можна відірвати один від одного винного і потерпілого. Навколо них «шикуються» всі обставини злочину [2, с. 8]. Звідси криміналізація (становлення злочинця) і віктимізація (становлення жертви), які можуть аналізуватися як процеси соціальної взаємодії.

На думку Р. Й. Шнайдера, потерпілий і злочинець фігурують у соціальних процесах виникнення злочинності та контролю за злочинністю як суб'єкти, які взаємно визначають і інтегрують себе і свої дії [3, с. 250].

Такі взаємини в кримінологічній літературі визначаються як «взаємодоповнююче партнерство», тому що в віктимній поведінці теж є щось активне.

Іноді під час вбивства жертва «формує» і «виховує» злочинця. Нерідко жертва завершує становлення злочинця. Найчастіше це трапляється тоді, коли злочинець і жертва спільно вживають спиртні напої, зловживаючи ними, спільно купують та вживають наркотики, ділять украдене тощо.

Як зазначається у працях кримінологів, мають місце інтеракція, взаємодія та обмін елементами причинності. Вочевидь, у таких випадках питання треба вирішувати з позицій кримінального права, щоб покарання було справедливим. Такі обставини мають бути детально викладені у вироку суду. Певною мірою ця проблема пов'язана з профілактикою як віктимної, так і злочинної поведінки.

Важливо розглянути і види, або форми (типи) віктимної поведінки осіб, які стають жертвами вбивств. У потерпілих у такому разі віктимна поведінка має особливу специфіку.

Зазвичай (і спочатку) виділяють два типи віктимної поведінки: стійку (іноді її називають особистісною) і нестійку (іноді її називають ситуативною).

Можна розрізнити два види: активну і пасивну віктимну поведінку.

Варто зауважити, що віктимізація у категорій потерпілих проявляється по-різному, але завжди пов'язана зі злочинністю, її властивостями й умовами формування.

Багаторазова віктимізація, за нашими даними, найчастіше проявляється у неповнолітніх і жінок (може бути кілька разів), які перебували на межі вбивства, причому, з огляду на свою неправильну поведінку, знову поведуться віктимно. Найчастіше це буває у разі неповернення боргу (наприклад за отримані наркотики), поділу вкраденого, азартних іграх тощо [4, с. 72–73].

Багаторазовість за таких умов – це своєрідна стійка віктимна поведінка, певна психологічна спрямованість особистості. Така віктимізація доволі рідкісна. Що стосується вбивств, вона проявляється не більш ніж у 15% випадків.

За багаторазової віктимізації ризик стати жертвою злочину постійно зростає, а віктимна поведінка набуває особливої стійкості.

Первинна віктимізація. На перший план виступають відповідні стимули, а саме контакт із раніше судимими, розпивання з ними спиртних напоїв, вживання наркотиків, будь-які інші грошові зобов'язання, просто легковажні зв'язки, які можуть призвести до конфлікту. Усе це пов'язано зі спрямованістю поведінки особи, але, швидше за все, це нестійка віктимна поведінка. Така віктимізація в основному стосується осіб, які раніше не були су-

димі, а щодо вбивств вона проявляється не більше ніж в 10% випадків.

Підвищена віктимність – це вже стиль поведінки, спосіб життя, коли для «потенційних потерпілих» від убивств характерні постійні конфлікти, прискіпливість, спотворені міжособистісні відносини, грубість і т. п.

За даними дослідження [5, с. 46–47], завдяки такій віктимізації жертви відрізняються підвищеною привабливістю для осіб, які вчиняють убивства, у стані алкогольного або наркотичного сп'яніння, із сексуальними розладами, без постійного місця проживання [6, с. 82–84], повії, хулігани тощо. Вони уразливі для злочинців ще й тому, що втягуються в гострі віктимні ситуації, для них характерна тривала близькість до злочинного середовища. Щодо вбивств підвищена віктимізація проявляється приблизно у 55% випадків.

Варто виділити три форми віктимізації, які мають безпосереднє відношення до насильства: поштовхова, агресивна і провокуюча віктимність. Останні дві форми особливо тісно пов'язані із вбивствами.

За дослідженнями автора, близько 70% убивств вчиняється в результаті агресивно-провокуючої віктимізації. Злочинці і жертви у такому разі – по суті, одні і ті самі соціальні типи: раніше судимі, п'яниці, наркомани, безпритульні, волоцюги, злодії тощо.

Існує думка про наявність якихось «негласних» взаємовідносин (взаємотяжіння) між вбивцею і його жертвою, коли вони обидва йдуть назустріч злочину [7, с. 22].

Можна стверджувати, що мають місце інтеракція, взаємодія та обмін елементами причинності. У цьому і полягає небезпека віктимізації, а особливо агресивно-провокуючої віктимної поведінки.

Дослідження доводять, що, з одного боку, особи, віктимна поведінка яких у відносинах «злочинець-жертва» була лише епізодом в їх біографії, різко виділяються на тлі інших властивих їм вчинків (за даними автора, таких осіб не більше 10–15%); з іншого боку, ми маємо справу з особами, віктимна поведінка яких стійка, отже, цілком можна говорити про віктимну спрямованість особи, віктимну установку (таких, за даними авторки, 80–85%). Це вже не випадкова, а злісна віктимна поведінка.

Випадкова віктимна поведінка частіше зумовлена необережністю, довірливістю, недосвідченістю. Іноді це пов'язано з надмірним вживанням спиртних напоїв, часто розпивання спиртних напоїв разом зі злочинцем, коли ситуація, здавалося б, нормальна. Злісна віктимна поведінка пов'язана з активною, наполегливою, вимогливою манерою вирішення питань.

Віктимність, як правило, є реалізованою злочинним актом схильністю стати в певній ситуації жертвою злочину або, інакше кажучи, нездатністю уникнути посягання, замаху там, де це можна було запобігти. Деколи можна говорити навіть про вину потерпілого (його поведінка не тільки аморальна, а й протиправна). Така поведінка потерпілого явно провокує злочинця, полегшує його дії.

І тут, як правило, необхідне розгортання комплексного віктимологічного запобігання [8, с. 66]. Найбільш простим поясненням віктимологічної профілактики служить уявлення про те, що людям не вигідно поводитись віктимно і бути жертвою злочину. Отже, треба дотримуватися норм моралі та права, уникати контакту з особами, що ведуть злочинний спосіб життя, сприяти віктимологічній профілактиці, оскільки вона створює умови, які перешкоджають злочину.

Віктимологічна профілактика – це багатогранна діяльність держави і суспільства, правоохоронних органів, спрямована на «залишення» злочинця без об'єкта посягання [9, с. 28–30].

За визначенням професора Д.В. Ривмана, віктимологічне запобігання являє собою включену в соціальну систему запобігання злочинам підсистему загальносоціальних і спеціально-кримінологічних заходів, спрямованих на зниження індивідуальної і масової віктимності за допомогою усунення негативних віктимних схильностей, активізації захисних можливостей і забезпечення безпеки потенційних жертв злочинів [17, с. 241].

Разом із тим віктимологічна профілактика, яка має яскраво виражену специфіку, не може здійснюватися у відриві від профілактики злочину загалом. Профілактика віктимної поведінки та профілактика злочинної поведінки діють в єдності і тому розглядаються з позицій нероздільного цілого. І тим не менше можна говорити про систему віктимологічної профілактики (віктимологічного запобігання). Вона має свої особливості.

Загалом проблема може бути поставлена так: злочин не вигідний тому, хто його вчиняє, а особливо тому, щодо кого він може бути вчинений.

Уже нині необхідна диференційована профілактика насильства, за якої виділяється віктимологічна профілактика. Головне для профілактики віктимної поведінки – попередити ситуацію, за якої людина може стати жертвою злочину.

Важливо звернути увагу ще на дві проблеми:

– державою і суспільством, правоохоронцями мають бути захищені від насильства навіть ті особи, віктимна поведінка яких є агресивною і злісно-провокуючою;

– це особливий соціальний захист;

– склалася практика вкрай слабого обліку наслідків насильницької злочинності, тобто заподіяної шкоди і т. п.

Питання про соціальні наслідки злочинності давно ставиться кримінологами [10, с. 21]: як компенсувати втрати? хто відповідальний за заподіяну шкоду?

На наш погляд, цю проблему мають вирішувати комплексно як держава, так і громадськість, вивчаючи кожен конкретний випадок і готуючи відповідний висновок щодо удосконалення законодавчої бази держави.

Досвід боротьби зі злочинністю свідчить, що в механізмі злочинної поведінки дуже часто проявляються значущі особистісні, рольові та інші якості людей, які згодом стають жертвами злочину.

Той самий досвід підтверджує ще одну істину: злочину могло і не бути, а злочин, який почався, міг закінчитися безрезультатно, якби уявна жертва проявила передбачливість і дала належну відсіч потенційному злочинцеві.

Віктимологи простежують зв'язок поведінки жертв як із внутрішніми (мотивацією), так із зовнішніми (об'єкт посягання, спосіб, засоби і знаряддя, наслідки тощо) характеристиками злочинної поведінки.

Переконаливо доводиться, що дії жертви можуть стимулювати, провокувати кримінальну активність, полегшувати її реалізацію у конкретних поведінкових актах злочинця, сприяти досягненню злочинного результату. Деякі особистісні характеристики (наприклад, запальність, легковажність, авантюризм, статева розбещеність), професійно-рольові особливості (пов'язані, наприклад, із використанням обов'язків касира, інкасаторів, сторожів), а також структурні фактори (тривалий сімейно-побутовий конфлікт чи з'ясування стосунків у стані сильного алкогольного сп'яніння) зумовлюють рівень віктимності людей, підвищений ступінь ймовірності для них стати жертвою злочину.

У ряді випадків злочинів могло б не бути, якби злочинець зіткнувся з надійними перешкодами на своєму шляху: передбачливістю або серйозною відсіччю з боку жертви, надійно захищеним житлом або іншими приміщеннями, майном тощо.

Впливаючи на фактори віктимності, суспільство, держава, її правоохоронні органи та інші інституції громадянського суспільства можуть знижувати її і тим самим чинити цілеспрямований вплив на злочинність.

Ідеї, сформульовані представниками цього напрямку кримінології [11, с. 7], лягли в основу віктимологічного запобігання окремим видам злочинів – системи заходів запобігання, що дають змогу охопити превентивним впливом тисячі потенційних жертв злочинів.

Гуманізм, раціоналізм і перспективність притаманні віктимологічному напрямку кримінологічної думки. Він не вимагає серйозних матеріальних витрат і, базуючись на притаманному всім людям прагненні до самозахисту, є ніби внутрішнім джерелом розвитку. Цей напрям нині отримує істотну підтримку вчених і громадськості [12, с. 19].

До основних напрямів віктимологічного запобігання злочинам можна віднести:

- а) розроблення алгоритмів оптимальної поведінки у криміногенних ситуаціях та здійснення спеціального тренінгу;
- б) запобігання, припинення, зведення до мінімуму віктимогенних ситуацій;
- в) інформування громадян про віктимогенні «ситуації пастки» для того, щоб вони за можливості уникали їх;
- г) посилення захищеності посадових осіб, чій службовій функції пов'язані з ризиком зазнати злочинного зазіхання;
- г) захист, реабілітація і ресоціалізація потерпілих (жертв) злочинів.

Виділяються чотири рівня розуміння потерпілим (жертвою) характеру і значення здійснюваних ними дій:

- 1) розуміння фактичної сторони або внутрішнього змісту;
- 2) розуміння зовнішньої сторони юридично значущих дій;
- 3) розуміння їх соціального значення;
- 4) розуміння соціального значення юридично значимих подій на рівні особистісного змісту [13, с. 29].

Превентивні заходи щодо потерпілого (жертви) тих чи інших злочинів можуть бути адресовані різним групам населення і поділяються на первинні, вторинні і третинні.

Первинним заходам приділяється серйозна увага. Це скринінг-дослідження та індикативні дослідження.

Скринінг-дослідження мають універсальний характер, наприклад, анкетування всіх школярів або дітей певного віку, або проведення таких досліджень за територіальною ознакою. Вони спрямовані на виявлення рівня специфічних груп ризику.

Індикативні дослідження мають проводитись щодо осіб, які раніше вчиняли акти насильства, особливо сексуальне насильство щодо дітей, внутрішньосімейне насильство, алкоголізм або психічні розлади одного з батьків.

Вторинні заходи – це виявлення специфічних груп осіб із негативними, девіантними, відхиляючими формами поведінки, пов'язаними, в першу чергу, з порушеннями вольової сфери. У цих випадках доцільне ведення спеціальних обліків зазначеної категорії осіб.

Третинні заходи – це надання всебічної допомоги жертвам, застосування щодо них заходів ресоціалізації та реабілітації, психологічний супровід таких осіб, поряд із наданням правової та медичної допомоги.

У більшості західних країн діють численні програми допомоги жертвам насильства. Вони організовуються на рівні урядових організацій, які надають юридичну, медичну та фінансову підтримку [14, с. 45].

Проблема насильства є багатосторонньою за своєю суттю, включаючи біологічні, соціальні, психологічні, економічні та екологічні фактори. Отже, і профілактичні заходи повинні мати системний характер. Комплекс цих заходів має включати:

- 1) боротьбу з гендерною нерівністю, шкідливими поглядами та звичаями;
- 2) нагляд за громадськими місцями – дитячими садками, школами, гуртожитками, середніми спеціальними та вищими навчальними закладами – щодо будь-якого прояву насильницьких дій;
- 3) особливу увагу варто приділяти дитячим установам закритого типу (інтернатам, спеціальним школам і т.п.), в яких варто ретельно здійснювати відбір кадрів для роботи;
- 4) визначення індивідуальних факторів ризику та вжиття заходів, які змінюють поведінку особи;

5) вплив на міжособистісні стосунки та створення здорової обстановки в сім'ї [15, с. 175];

6) звернення до загальнокультурних цінностей і впровадження їх у масову свідомість і масову культуру;

7) виключення негативного впливу ЗМІ, інтернету, радіомовлення, контроль за їх діяльністю з метою недопущення пропаганди культу насильства, жорстокості, аномальних форм сексуальної поведінки;

8) формування моральних стандартів поведінки, пропаганда здорового способу життя, розвиток системи цінностей, спрямованих на нейтралізацію різних девіантних форм поведінки, неприпустимість їх привабливості, особливо стосовно молоді.

Поведінка жертви і кримінальна ситуація виступають взаємопов'язаними і провідними факторами загальносоціальної віктимологічного запобігання злочинам.

Проведені дослідження свідчать, що понад 70% випадків насильницьких злочинів стосовно осіб у віці 14–21 рік поведінка жертви мала виражений віктимний характер [16, с. 35]. І заходи виховного характеру – це тільки частина можливого напрямку профорієнтаційної роботи.

Вивчення психічних особливостей міжособистісної взаємодії в екстремальних ситуаціях, яке має входити до загальноосвітніх програм учнів із безпеки життєдіяльності, видається більш перспективним напрямом і ефективним методом роботи.

Вироблення психологічних навичок жити в сучасному суспільстві ризику, вміти захищати себе і своїх близьких – це велике мистецтво життєдіяльності індивіда.

Висновки і перспективи подальших розвідок.

Поглиблений кримінологічний аналіз дає нам можливість розділити профілактичні заходи, спрямовані на запобігання насильницьким злочинам щодо жертв, на стратегічні і тактичні, дає також змогу провести групування факторів ризику кримінальної поведінки на макросоціальні і мікросоціальні.

Власне стратегічні профілактичні заходи мають бути переважно спрямовані на макросоціальні фактори, тактичні – на мікросоціальні. Співвідношення макросоціальних і мікросоціальних (середовищних) факторів ризику у генезисі кримінального сектора насильства можна позначити таким чином.

Макросоціальні фактори:

а) недоліки законодавства або складність юридичних процедур;

б) вищий рівень насильницької злочинності;

в) низькі моральні стандарти;

г) загальна терпимість до насильства;

д) поширення насильства, як образу поведінки в ЗМІ;

е) гендерна нерівність;

ж) низький рівень культури;

з) висока алкоголізація населення;

и) неадекватні санкції;

к) спеціальні норми, які підтримують насильство.

Мікросоціальні фактори:

а) спілкування в кримінальному середовищі і групах асоціальної спрямованості;

б) неблагополуччя в сім'ї;

в) насильство та жорстоке поводження в дитячому віці;

г) спотворені стандарти в міжособистісних відносинах;

д) відсутність референтних груп однолітків;

е) низький рівень виховання і контролю в загальноосвітніх установах.

Індивідуальні фактори:

а) психологічні проблеми емоційного порушення та соціальна відчуженість;

б) вживання алкоголю і наркотиків;

в) сексуальне насильство, пережите в дитинстві;

г) наявність психічних аномалій, які сприяють реалізації агресивних і імпульсивних форм поведінки;

д) наявність порушень сексуальних потягів – парафільна поведінка.

На наш погляд, віктимологічне запобігання виступає не лише як напрям, але й суттєвий додаток до кримінологічної профілактики злочинності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Квашис В.Е. Основы виктимологии. Проблемы защиты прав потерпевших от преступлений / В.Е. Квашис. – Москва : Nota Bene, 1999. – 280 с.

2. Франк Л.В. Виктимология и виктимность. (Об одном новом направлении в теории и практике борьбы с преступностью) : [учеб. пособие] / Л.В. Франк. – Душанбе : Тадж. гос. ун-т, 1972. – 113 с.

3. Шнайдер Г.И. Криминология: учебник / Г.И. Шнайдер. – Москва : Прогресс. Универс, 1994. – 504 с.

4. Фотнесов Н.С. Жертвы преступного насилия: [пособие] / Н.С. Фотнесов. – Минск, 1986. – 98 с.

5. Стендали А. Последствия виктимного поведения. Социология преступности / А. Стендали ; пер. с англ. – Москва, 1969. – 88 с.

6. Василевич В.В. Запобігання дитячій порнографії: вітчизняний і зарубіжний досвід : [монографія] / В.В. Василевич, Ю.О. Левченко, О.О. Соловей ; за заг. ред. О.М. Джужу. – Київ : Вид-во ТОВ «НВП» «Інтерсервіс», 2013. – 245 с.

7. Сафиулин Н.Х. Криминологический анализ виктимного поведения несовершеннолетних : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Н.Х. Сафиулин. – Казань, 1996. – 240 с.

8. Криминологічна віктимологія : [навч. посіб.] / [С.М. Моїсєєв, О.М. Джужа, В.В. Василевич та ін.] ; за заг. ред. проф. О.М. Джужу. – Київ : Атіка, 2006. – 352 с.

9. Варчук Т.В. Виктимология: [учеб. пособие] / Т.В. Варчук, К.В. Вишневецкий. – Москва : Закон и право, 2009. – 191 с.

10. Бабаєв М.М. Социальные последствия преступности : [учеб. пособ.] / М.М. Бабаєв. – Москва : Академия МВД СССР, 1982. – 82 с.

11. Джужа О.М. Місце віктимологічного вчення в криминологічній науці / О.М. Джужа // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2011. – № 2. – С. 3–11.

12. Гарьковець С.О. Віктимологія : [навч. посіб.] / С.О. Гарьковець. – Луганськ : Східноукр. ун-т ім. В. Дала, 2006. – 219 с.

13. Джужа О.М. Проблеми потерпілого від злочину (криминологічний та психологічний аспекти) : [навч. посіб.] / О.М. Джужа, С.М. Моїсєєв. – Київ : УАВС, 1994. – 51 с.

14. Plichta S. Identifying characteristics of programs for battered women / S. Plichta. – New York : The Commonwealth Fund, 2014. – 322 p.

15. Шестаков Д.А. Семейная криминология : Криминофамилистика / Д.А. Шестаков. – 3-е изд. – Санкт-Петербург : Юрид. центр Пресс, 2003. – 387 с.

16. Косенко С. Захист новим кримінальним законом неповнолітніх від статевих злочинів / С. Косенко // Право України. – 2003. – № 2. – С. 35–40.

17. Ривман Д.В. Криминальная виктимология: учебник / Д.В. Ривман. – Санкт-Петербург : Питер, 2002. – 304 с.

Церкуник Л.В. КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ВІКТИМОЛОГІЧНОГО ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНАМ В УКРАЇНІ

У статті розглядаються проблеми криминологічного аналізу злочинної поведінки, роль жертви (потерпілого) у криміналізації та виктимізації суспільства, виктимологічного запобігання окремим видам злочинів, соціальні наслідки злочинності. Автором визначені основні напрями виктимологічного запобігання злочинам, а також превентивні заходи щодо потерпілого (жертви) злочинів, що розподілено на первинні, вторинні та третинні й надано їх характеристику.

Ключові слова: виктимність, виктимна поведінка, виктимологічне запобігання, криміналізація, виктимізація, жертва, криминологічний аналіз, соціальні наслідки злочинності.

Церкуник Л.В. КРИМИНОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ВИКТИМОЛОГИЧЕСКОГО ПРЕДОТВРАЩЕНИЯ ПРЕСТУПЛЕНИЙ В УКРАИНЕ

В статье рассматриваются проблемы криминологического анализа преступного поведения, роль жертвы (потерпевшего) в криминализации и виктимизации общества, виктимологического предотвращения отдельным видам преступлений, социальные последствия преступности. Автором определены основные направления виктимологического предупреждения преступлений, а также превентивные меры в отношении потерпевшего (жертвы) преступлений разделены на первичные, вторичные и третичные и предоставлена их характеристика.

Ключевые слова: виктимность, виктимное поведения, виктимологические предотвращения, криминализация, виктимизация, жертва, криминологический анализ, социальные последствия преступности.

Tserkunyuk L.V. CRIMINOLOGICAL ANALYSIS OF VICTIMOLOGICAL PREVENTION OF CRIMES IN UKRAINE

In this article the author is analyzing the ideas of famous scientists regarding interrelations between the injured and the criminal what allows to speak about interaction, cooperation and exchange of causes' elements. In the provisions of scientific article the author is investigating such forms (types) of people's victim behavior as of those who become murder victims, stable and non stable, active and passive. This particular allows the author to indicate three forms of victimization which are directly relevant to the violence: pushing victimization, aggressive and provocative. In the article the author proves that victimiological prevention, that has a prominent specific character can not be provided separately from the prevention of a crime on the whole. Prevention of the victim behavior and preventive measures from criminal behavior go together and that is why are regarded inseparably. However we can speak about the system of victimiological prevention. It has its own peculiarities: first – it is proved that victim's behavior can be stimulate, provoke the criminal activity, facilitate its realization in criminal's actions, help in reaching the criminal result; second – some personal characteristics (such as explosive, light-minded, adventurism etc); third – professional role peculiarities (connected with the work of cashier, collector, guard etc), forth – structural factors (long family conflict or settling the disputes while being drunk) determine the level of people's victimity, the raised possibility for them to become the crime victims.

In the conclusion of this article there are mentioned the main directions of victimological avoidance of the crimes, there is suggested to change the preventative measures directed to prevention of violent crimes towards the victims on the strategic and tactical, also the author suggests to divide the risk factors of criminal behavior into micro social and individual.

Key words: criminality, society, victimization, behavior, prevention, criminalization, victim, injured, analysis, results, factors.